

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΣΟΥΝΤΑ (1910- 1911)

Η σύντομη περίοδος της διοίκησης της Εταιρείας από τον Χρήστο Τσουντα μπορεί να θεωρηθεί στάσιμη ή και μεταβατική, αφ' ενός γιατί η πολιτική αλλαγή του 1909 δημιούργησε κατάσταση ασταθή και δυσμενή από οικονομική άποψη, αφ' ετέρου γιατί ο Τσουντας, άνθρωπος ήπιος και μετριοπαθής, δεν ήταν ο κατάλληλος για να επωφεληθεί από την ανορθόδοξη απομάκρυνση του Καββαδία από την Εταιρεία. Η μερίδα του τέως γραμματέως εργαζόταν δραστήρια, ώστε δύο χρόνια αργότερα μπόρεσε να ανακτήσει το έδαφος από το οποίο η επέμβαση του Στρατιωτικού Συνδέσμου την είχε απομακρύνει.

Οι ανασκαφές.

Η αφαίρεση από την Εταιρεία με τον νόμο □ΓΨΚΘ' της 31 Μαρτ. 1910 των πόρων του λαχείου προκάλεσε ανάσχεση της δραστηριότητάς της και μείωση της έκτασης των ανασκαφών.

Αθήναι.

Στην Αθήνα έγιναν ανασκαφές το 1910 στον Κεραμεικό από τον Brückner και τον Γ. Οικονόμο, και στη Ρωμαϊκή Αγορά από τον Π. Καστριώτη και τον Αλ. Φιλαδελφέα. Έρευνα για τη χρονολόγηση των κατασκευών της Πνύκας άρχισε από τον Κ. Κουρουνιώτη, έπειτα από αίτημα του Dreger, η οποία συνεχίστηκε το 1911 με τη συνεργασία του συμβούλου Δ. Αντωνιάδη. Ο Κουρουνιώτης έκανε το 1910 ανασκαφή - καθαρισμό στον χώρο του λεγόμενου Βουλευτηρίου (οικόπεδο Λ. Ψωμά), κοντά στους Αγ. Αποστόλους, και τάφων το 1911 στην οδό Θερμοπυλών. Τμήμα στοάς εμπρός από την Αγ. Αικατερίνη στην Πλάκα ερεύνησε το 1911 ο Α. Κεραμόπουλλος.

Αττική.

Στον Πειραιά ο Ι. Δραγάσης, συνεχίζοντας το 1910 την έρευνα αρχαίων που φανερώνονταν τυχαία, ερεύνησε οικοδομήματα στην οδό Φίλωνος και δεξαμενές και αγωγούς του υδρευτικού συστήματος της αρχαίας πόλης. Στην Ανάβυσσο πολύ σημαντικό ήταν το γεωμετρικό νεκροταφείο που ανέσκαψαν το 1911 ο Π. Καστριώτης και ο Αλ. Φιλαδελφεύς.

Πελοπόννησος.

Στην Πελοπόννησο ο Κ. Ρωμαίος συμπλήρωσε το 1910 την ανασκαφή ιερού στον Άγ. Σώστη και ιερού του Ποσειδώνος και της Αθηνάς στο όρος Βόρειο. Την επόμενη χρονιά αποκάλυψε στην Κυνουρία ιερό του Απόλλωνος Τυρίτα. Άλλη σημαντική ανασκαφή ήταν του Γ. Οικονόμου στην περιοχή της Δημητσάνας, κατά την οποία βρέθηκε η αρχαία αρκαδική πόλη Θισόα και το ιερό του «Μεγάλου Θεού», πιθανώς του Διός.

Στην Πάτρα, της οποίας η συστηματική έρευνα θα γινόταν πολλές δεκάδες χρόνια αργότερα από την Αρχαιολογική Υπηρεσία, ερεύνησε ο Ν. Κυπαρίσσης το 1911 βαλανείο στα Ψηλά Αλώνια. Ο ίδιος έκανε ανασκαφή, την οποία άφησε ημιτελή, στην Κυπαρισσία, ανάμεσα στο φρούριο και τη θάλασσα.

Στερεά.

Στη Θήβα ο Α. Κεραμόπουλλος ερεύνησε το 1910 θαλαμοειδείς μυκηναϊκούς τάφους και την επόμενη χρονιά, με τη χρηματική βοήθεια του Ολλανδού επιτίμου εταίρου Goekoop, ερεύνησε τμήμα του μυκηναϊκού ανακτόρου. Ο ίδιος συνέχισε το 1911 την ανασκαφή του πολυανδρίου των νεκρών Θεσπιέων της μάχης του Δηλίου του 424 π.Χ. που είχε αρχίσει ο Π. Σταματάκης το 1882. Την ίδια χρονιά έκανε εκτεταμένες ανασκαφές στα νεκροταφεία της Τανάγρας ο Νικ. Παπαδάκης, ο οποίος έσκαψε και μικρό νεκροταφείο στη Θήβα. Στη Βοιωτία επίσης, συνεχίζοντας παλαιότερες έρευνές του ο Γ. Σωτηριάδης ανέσκαψε το 1910 προϊστορικούς τύμβους στη Χαιρώνεια και

στη Φωκίδα, στο Δραχμάνι και στην Ελάτεια. Στη Φωκίδα συνέχισε τις έρευνές του στον συνοικισμό της Αγ. Μαρίνας και το 1911.

Θεσσαλία.

Πολλές μικρές ανασκαφές πραγματοποίησε το 1910 και 1911 στη Θεσσαλία ο Απ. Αρβανιτόπουλος με σημαντικά ευρήματα.

Νησιά.

Στην Εύβοια ο Γ. Παπαβασιλείου εξακολούθησε τις μικρές ανασκαφές στην περιοχή της Χαλκίδας κατά το 1910 και 1911, ενώ στη γειτονική Ερέτρια ο Κ. Κουρουνιώτης ερεύνησε την ίδια περίοδο τον ναό του Δαφνηφόρου Απόλλωνος και άλλα σημεία της Ερέτριας με σημαντικά αποτελέσματα. Στη Νάξο ο Κλων Στέφανος έκανε ανασκαφές το 1910, σε διάφορα σημεία του νησιού. Τελευταία και ίσως η σημαντικότερη ανασκαφή της περιόδου είναι του Φρ. Βερσάκη στην Κέρκυρα το 1911. Τυχαίο γεγονός οδήγησε στην εύρεση μέρους του αετώματος του ναού της Γοργούς, του οποίου οι έρευνες του Βερσάκη έφεραν στο φως και τα υπόλοιπα τμήματα. Η ανασκαφή του δημιούργησε όμως κάποιες υπηρεσιακές περιπλοκές και η συνέχισή της παραχωρήθηκε από την κυβέρνηση στον αυτοκράτορα της Γερμανίας Γουλιέλμο Β΄, αδελφό της Σοφίας, συζύγου του Έλληνα διαδόχου.

Τα οικονομικά· νέα νομοθεσία.

Η επανάσταση του 1909 είχε δυσμενείς συνέπειες για την Εταιρεία. Με τους νόμους □ΓΨΚΘ΄ (3729) «Περί ιδρύσεως ειδικού αρχαιολογικού ταμείου» και □□ΓΨΛ΄ (3730) «Περί αρχαιολογικής υπηρεσίας του Κράτους» αφαιρέθηκαν από την Εταιρεία διοικητικές ευθύνες και μέριμνες που της είχαν δοθεί τον προηγούμενο χρόνο, αφαιρέθηκαν όμως και οι πρόσοδοι του λαχείου, οι οποίες περιήλθαν στο νεοϊδρυμένο Αρχαιολογικό Ταμείο. Από τις 300.000 που είχε ως πρόσοδο η Εταιρεία πριν από το 1909 από το λαχείο του στόλου και των αρχαιοτήτων δίνονται πλέον μόνο 30.000 για την έκδοση της Αρχαιολογικής Εφημερίδος, τη βιβλιοθήκη και για άλλα έξοδα. Η περικοπή αυτή των πόρων της Εταιρείας φανερώνει δυσμενή στάση μιας μερίδας τουλάχιστον πολιτικών. Πρωθυπουργός και υπουργός Οικονομικών, όταν ψηφίστηκαν οι δύο νόμοι που αφορούν την Εταιρεία, ήταν ο Στέφανος Δραγούμης, σύμβουλος από το 1876 ως το 1894, ο οποίος και κατά τις αρχαιρεσίες του 1912 επεδίωξε το αξίωμα του αντιπροέδρου ή τουλάχιστον δεν εμπόδισε να περιληφθεί το όνομά του στο ψηφοδέλτιο που απέτυχε.

Το Συμβούλιο.

Στις αρχαιρεσίες της 15 Ιανουαρίου 1912 εκλέχτηκαν ο Γ. Μιστριώτης αντιπρόεδρος, Π. Καββαδίας γραμματέας και μέλη οι Στ. Ανδρόπουλος, Δ. Αντωνιάδης, Γ. Γαρδικας, Αθ. Γεωργιάδης, Μ. Ευαγγελίδης, Κ. Ζησίου, Α. Κατριβάνος, Β. Λεονάρδος, Π. Οικονόμου, Γ. Παπαβασιλείου, Α. Σκιάς, Κλ. Στέφανος, Αλ. Φιλαδελφεύς, της μερίδας Μιστριώτη - Καββαδία οι περισσότεροι. Υπήρξε και δεύτερο αντίπαλο ψηφοδέλτιο, το οποίο περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, τους Στ. Δραγούμη, Π. Καστριώτη, Ν. Πολίτη, Ιω. Σβορώνο, Αγ. Σλήμαν, Χρ. Τσουντα. Από τους 125 εταίρους που ψήφισαν ο Μιστριώτης έλαβε 76 ψήφους, ο Δραγούμης 47, ο Πολίτης 55, ο Σβορώνος 45, ο Καββαδίας 83 και ο Τσουντας 58.

Παρά την απομάκρυνσή του από τα πράγματα της Εταιρείας, ο Καββαδίας ούτε τις σχέσεις του με αυτήν διέκοψε ούτε τα συμφέροντά του αμέλησε. Στις 23 Νοεμβρίου 1911 έκανε αγωγή εναντίον της Εταιρείας ισχυριζόμενος ότι η αντικατάστασή του στο αξίωμα του γραμματέως δεν ήταν νόμιμη, αλλά ότι είχε λάβει άδεια απουσίας και ότι η Εταιρεία του όφειλε το επιμίσθιο του γραμματέως από τον Νοέμβριο 1909, δηλαδή το ποσόν των 2.880 δραχμών. Αγωγή επίσης άσκησε και εναντίον του Δημοσίου για την απομάκρυνσή του από το Πανεπιστήμιο, την οποία κέρδισε παρά την έφεση που έκανε το Δημόσιο στην πρωτόδικη απόφαση.